UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2023/736 VAN DE COMMISSIE

van 31 maart 2023

betreffende de definitie van de technische details van de toepassing van het marktcorrectiemechanisme op aan andere virtuele handelspunten in de Unie dan de TTF gekoppelde derivaten

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2022/2578 van de Raad ([1]), en met name artikel 9, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij Verordening (EU) 2022/2578 tot vaststelling van een marktcorrectiemechanisme om de burgers van de Unie en de economie te beschermen tegen buitensporig hoge prijzen ("de MCM-verordening"), wordt een tijdelijk marktcorrectiemechanisme ("het MCM") ingesteld voor orders die worden geplaatst voor de handel in Title Transfer Facility ("TTF")-derivaten en aan andere virtuele handelspunten (VTP's) gekoppelde derivaten met een looptijd van tussen een maand en een jaar vooruit. Dit betekent dat het MCM van toepassing is op elk grondstoffenderivaat dat op een gereglementeerde markt wordt verhandeld en waarvan de onderliggende waarde een transactie is in een virtueel gashandelspunt in de Unie.

(2) Overeenkomstig artikel 1 van de MCM-verordening is het MCM van toepassing op orders die worden geplaatst voor de handel in TTF-derivaten en aan andere virtuele handelspunten in de Unie gekoppelde derivaten.

(3) De MCM-verordening regelt de technische details van de toepassing van het MCM uitsluitend met betrekking tot orders voor TTF-derivaten, en niet met betrekking tot orders voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten. Dit vloeit voort uit de dringende noodzaak om het MCM toe te passen op de TTF-derivaten, die doorgaans worden beschouwd als de standaard prijsmaatstaf op de Europese gasmarkten, en omdat de toepassing van het MCM op orders voor derivaten die gekoppeld zijn aan andere VTP's aanvullende voorbereiding vereiste. Daarom verleent de MCM-verordening de Commissie de bevoegdheid om een uitvoeringshandeling vast te stellen ter bepaling van de technische details van de toepassing van het MCM op derivaten die gekoppeld zijn aan dergelijke andere VTP's, met name inzake het plaatsvinden van een marktcorrectiegebeurtenis en de toepassing van een dynamische biedlimiet met betrekking tot dergelijke derivaten. De MCM-verordening verleent de Commissie ook de bevoegdheid om bij wijze van uitzondering bepaalde derivaten die gekoppeld zijn aan andere VTP's uit te sluiten.

(4) De definitie van de technische details van de toepassing van het MCM op derivaten die gekoppeld zijn aan dergelijke andere VTP's, alsook de mogelijke uitsluiting van het toepassingsgebied van het MCM van bepaalde derivaten die gekoppeld zijn aan andere VTP's, moeten worden gebaseerd op de criteria van artikel 9, lid 2, van de MCM-verordening, namelijk de liquiditeit en de beschikbaarheid van informatie over de prijzen van aan andere VTP's gekoppelde derivaten, en het effect dat de uitbreiding van het MCM naar aan andere VTP's gekoppelde derivaten zou hebben op de gasstromen en de voorzieningszekerheid binnen de Unie en op de stabiliteit van de financiële markten. Een dergelijke definitie en een mogelijke uitsluiting moeten verder worden gebaseerd op de uiterlijk 1 maart 2023 door ACER en ESMA ingediende effectbeoordelingsverslagen overeenkomstig artikel 8, lid 2, van de MCM-verordening.

(5) Het MCM voor TTF-derivaten wordt geactiveerd wanneer er een marktcorrectiegebeurtenis plaatsvindt, namelijk wanneer de door ICE Endex B.V. gepubliceerde afwikkelingsprijs van front-month-TTF-derivaten drie werkdagen hoger is dan 180 EUR/MWh en 35 EUR hoger is dan de referentieprijs. Het MCM voor derivaten die gekoppeld zijn aan andere VTP's in de Unie moet op hetzelfde moment worden geactiveerd, wanneer dezelfde marktcorrectiegebeurtenis plaatsvindt. Hiervoor zijn twee belangrijke redenen. Ten eerste zijn, in vergelijking met TTF-derivaten, veel van de aan andere VTP's dan de TTF gekoppelde derivaten minder liquide. Indien de activering van het MCM gebaseerd zou zijn op illiquide futures, kan het mechanisme kwetsbaar zijn voor manipulatie en tot onnodige of vertraagde activering leiden. Ten tweede kan, indien het marktcorrectiemechanisme alleen voor bepaalde derivaten van VTP's zou worden geactiveerd, de handel verschuiven naar aan andere VTP's gekoppelde derivaten, wat zou kunnen leiden tot verstoringen op de energie- of financiële markten in de Unie, bijvoorbeeld door arbitrage door

([1]) Verordening (EU) 2022/2578 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een marktcorrectiemechanisme om de burgers van de Unie en de economie te beschermen tegen buitensporig hoge prijzen (PB L 335 van 29.12.2022, blz. 45).

marktdeelnemers tussen gecorrigeerde en niet-gecorrigeerde derivaten, ten nadele van de consumenten. Deze beoordeling wordt gedeeld in het beoordelingsverslag van ACER, waarin wordt gesteld dat ook het MCM voor aan andere VTP's in de Unie gekoppelde derivaten moet worden geactiveerd op basis van de afwikkelingsprijs van front-month-TTF-derivaten, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de MCM-verordening.

(6) Vanaf de marktcorrectiegebeurtenis bepaalt de MCM-verordening een dynamische biedlimiet, op grond waarvan marktexploitanten geen orders mogen aanvaarden, en deelnemers aan de TTF-derivatenmarkt geen orders mogen plaatsen, voor TTF-derivaten die verstrijken in de periode vanaf de vervaldatum van het front-month-TTF-derivaat tot de vervaldatum van het front-year-TTF-derivaat met prijzen van 35 EUR/MWh boven de op de voorgaande dag door ACER gepubliceerde referentieprijs. Deze dynamische biedlimiet is ook geschikt voor orders voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten en behoeft geen wijzigingen. Net als bij de TTF-derivaten stemt een voorzieningszekerheidpremie van 35 EUR/MWh overeen met het gemiddelde verschil tussen de referentieprijs en de maandvooruittermijnprijs voor een aantal aan andere VTP's gekoppelde derivaten in de zomer van 2022; dit weerspiegelt de kosten in verband met mogelijke infrastructuurcongestie bij het overbrengen van het gas van een lng-terminal naar continentaal Europa in andere regio's van de Unie. Bovendien moet de toepassing van hetzelfde veiligheidsplafond voor alle VTP-derivaten het risico beperken dat de handel tussen VTP's onnodig verschuift en dat het gelijke speelveld tussen verschillende regio's binnen de Unie wordt verstoord ten aanzien van het aantrekken van lng, wat tot versnippering van de markten binnen de Unie zou kunnen leiden. In zijn beoordelingsverslag beaamt ACER dat de dynamische biedlimiet die van toepassing is op orders voor TTF-derivaten, ook geschikt is voor de orders voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten.

(7) De Commissie is van oordeel dat het MCM van toepassing moet zijn op alle aan andere VTP's gekoppelde derivaten, en dat hiervoor geen uitzonderingen mogen gelden. ACER en ESMA hebben in hun effectbeoordelingsverslagen het standpunt van de Commissie bevestigd, namelijk dat de opname van de andere VTP's niet tot significante negatieve effecten op de financiële of gasmarkten leidt. Zowel ACER als ESMA merkte op dat aan de uitbreiding van het MCM tot aan andere VTP's gekoppelde derivaten beperkte extra voordelen verbonden kunnen zijn; dat de meeste van die derivaten onvoldoende liquiditeit hebben en dat sommige centrale clearingtegenpartijen ("CTP's") met extra kosten te maken kunnen krijgen om hun procedure voor wanbetalingsbeheer te wijzigen. Met het oog op de uitvoering van de MCM-verordening waren zowel ACER als ESMA het wel eens met de conclusie van de Commissie dat de toepassing van het MCM op alle aan andere VTP's gekoppelde derivaten niet tot significante negatieve effecten op de financiële of gasmarkten leidt. In haar beoordeling en overeenkomstig artikel 9, lid 2, van de MCM-verordening heeft de Commissie in het bijzonder de onderstaande criteria geanalyseerd.

(8) Ten eerste is informatie over de prijzen van aan andere onder deze uitvoeringshandeling vallende VTP's gekoppelde derivaten gemakkelijk beschikbaar, aangezien deze derivaten worden verhandeld op gereglementeerde markten die regelmatig prijsinformatie verstrekken.

(9) Ten tweede leidt het gebrek aan liquiditeit van sommige aan andere VTP's gekoppelde derivaten in de praktijk niet tot aanzienlijke uitvoeringsproblemen, omdat de Commissie bewust heeft gekozen voor de zeer liquide TTF-maandvooruit-futures om het MCM voor andere VTP's te activeren.

(10) Ten derde heeft de uitbreiding tot aan andere hubs gekoppelde derivaten waarschijnlijk geen significant negatief effect op de voorzieningszekerheid. De reden hiervoor is dat het belangrijkste instrument om problemen met de voorzieningszekerheid te voorkomen, de in de biedlimiet opgenomen "premie" (verhoging ten opzichte van de lng-marktprijzen, of "veiligheidsplafond", als bedoeld in overweging 19 van de MCM-verordening), voor *alle* derivaten zal gelden en zal waarborgen dat het MCM de Unie niet belemmert om lng aan te trekken. Het is ook onwaarschijnlijk dat de verlenging een aanzienlijk negatief effect zal hebben op de gasstromen binnen de EU, vanwege de tijdelijke toepassing van het MCM en het feit dat de gasstromen binnen de Unie het resultaat zijn van een complexe reeks posities die niet alleen het gevolg zijn van derivatencontracten, maar ook van vele andere effecten buiten de invloed van het MCM, zoals langlopende leveringsverbintenissen, kortetermijn- en spottransacties en over-the-counter-transacties.

(11) Tot slot wordt van de uitbreiding van het MCM geen significant effect op de stabiliteit van de financiële markten verwacht, omdat meer dan 90 % van de aardgasderivaten die op gereglementeerde markten in de Unie worden verhandeld, TTF-derivaten zijn. Met betrekking tot de mogelijke extra kosten waarmee sommige CTP's te maken kunnen krijgen om hun procedure voor wanbetalingsbeheer te wijzigen, heeft ESMA opgemerkt dat geen enkele CTP op het moment van de publicatie van haar effectbeoordelingsverslag informatie had verstrekt waaruit blijkt dat aanzienlijke wijzigingen nodig zouden zijn als gevolg van de MCM-verordening.

(12) In het licht van het bovenstaande concludeert de Commissie dat geen enkel aan andere VTP's gekoppeld derivaat bij wijze van uitzondering van het toepassingsgebied van de MCM-toepassing hoeft te worden uitgesloten.

(13) Om de goede werking van de derivatenmarkten te vrijwaren en marktdeelnemers hun risicoblootstellingen adequaat te laten beheren, is het van het grootste belang dat deze verordening de vóór de inwerkingtreding van deze verordeningen gesloten contracten onverlet laat. Om dezelfde reden moeten marktdeelnemers posities in aan andere VTP's gekoppelde derivaten die vóór de toepassing van deze verordening zijn geopend, doeltreffend kunnen beperken. De dynamische biedlimiet mag derhalve niet worden toegepast op contracten die vóór de inwerkingtreding van deze verordening zijn gesloten, noch op transacties die marktdeelnemers toelaten om posities die voortvloeien uit vóór de inwerkingtreding van deze verordening gesloten contracten inzake aan andere VTP's gekoppelde derivaten, te beperken of te verminderen. Bovendien spelen CTP's een sleutelrol bij het waarborgen van de ordelijke werking van de markten voor TTF-derivaten door het tegenpartijrisico te beperken. Het is evenzeer van belang om te waarborgen dat de uitbreiding van het mechanisme tot andere VTP's de CTP's die de relevante instrumenten clearen, niet in gevaar brengt in geval van wanbetaling van een clearinglid. Die CTP's moeten derhalve procedures voor wanbetalingsbeheer kunnen toepassen zonder aan de biedlimiet te worden onderworpen. Daartoe mag de dynamische biedlimiet niet worden toegepast op transacties die worden uitgevoerd in het kader van een door een CTP georganiseerde procedure voor wanbetalingsbeheer.

(14) Er is geen enkele reden om andere ontwerpkenmerken van het MCM niet op aan andere VTP's gekoppelde derivaten toe te passen. Tot die kenmerken behoren de regels die de opschorting van het MCM beheersen. Er zij op gewezen dat indien er, overeenkomstig artikel 4, lid 8, concrete aanwijzingen zijn dat een marktcorrectiegebeurtenis ophanden is, de activering van het MCM moet worden opgeschort indien dit onbedoelde marktverstoringen zou veroorzaken. Evenzo moet het MCM overeenkomstig artikel 6 te allen tijde kunnen worden opgeschort indien het dynamische veiligheidsplafond zou leiden tot ernstige marktverstoringen met substantiële gevolgen voor de voorzieningszekerheid, de verplichte vraagreductiedoelstellingen of de stabiliteit en de ordelijke werking van de markten voor energiederivaten, de gasstromen binnen de Unie, de verschillen tussen de gasmarktprijzen binnen de Unie of ten opzichte van andere gebieden in de wereld, of de geldigheid van bestaande gasleveringscontracten. Bij de beoordeling van onbedoelde marktverstoringen moet rekening worden gehouden met de gevolgen voor de Europese markt als geheel en ook specifiek voor elk VTP waarop het MCM van toepassing is; in geval van een zodanige onbedoelde marktverstoring zou het schorsingsbesluit van toepassing zijn overeenkomstig artikel 6 van de MCM-verordening.

(15) Gezien de volatiele en onvoorspelbare situatie op de aardgasmarkt is het belangrijk ervoor te zorgen dat het MCM zo spoedig mogelijk op aan andere VTP's gekoppelde derivaten kan worden toegepast, indien aan de voorwaarden voor de activering ervan is voldaan. De technische details van de toepassing van het MCM op derivaten die aan andere VTP's zijn gekoppeld, moeten derhalve uiterlijk op 31 maart 2023 zijn vastgelegd. Om de ondernemingen die andere VTP's in de Unie dan de TTF exploiteren de tijd te geven om de nodige aanpassingen door te voeren, moet deze uitvoeringshandeling echter pas met ingang van 1 mei 2023 van toepassing zijn.

(16) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het MCM-Comité,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Toepassingsgebied

In deze verordening worden overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2022/2578 de technische details vastgesteld van de toepassing van het marktcorrectiemechanisme op derivaten die aan andere virtuele handelspunten (VTP's) in de Unie dan de Title Transfer Facility (TTF) gekoppeld zijn.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening gelden de definities van artikel 2 van Verordening (EU) 2022/2578.

Daarnaast gelden de volgende definities:

1) "front-month-derivaat dat aan andere VTP's is gekoppeld": een op een bepaalde gereglementeerde markt verhandeld derivaat dat aan andere VTP's is gekoppeld met een looptijd van één maand dat de dichtstbijzijnde vervaldatum heeft;

2) "front-year-derivaat dat aan andere VTP's is gekoppeld": een op een bepaalde gereglementeerde markt verhandeld derivaat dat aan andere VTP's is gekoppeld met een looptijd van twaalf maanden dat de dichtstbijzijnde vervaldatum heeft.

Artikel 3

Toepassing van het MCM op andere VTP's

Deze verordening is van toepassing op orders die zijn geplaatst voor de handel in derivaten die aan andere VTP's in de Unie dan de TTF gekoppeld zijn.

Artikel 4

Marktcorrectiegebeurtenis met betrekking tot andere VTP's in de Unie

1. Een marktcorrectiegebeurtenis met betrekking tot aan andere VTP's gekoppelde derivaten doet zich voor indien aan de voorwaarden van artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) 2022/2578 is voldaan.

2. De dynamische biedlimiet overeenkomstig artikel 4, leden 5 en 7, van de MCM-verordening is van toepassing op aan andere VTP's gekoppelde derivaten die verstrijken in de periode vanaf de vervaldatum van de front-month-derivaten tot de vervaldatum van de front-year-derivaten.

3. Marktexploitanten op de markt voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten en marktdeelnemers in dergelijke derivaten houden de website van ACER dagelijks in de gaten.

Artikel 5

Opschorting en deactivering van het MCM met betrekking tot aan andere VTP's gekoppelde derivaten

Deze opschorting en deactivering van het MCM met betrekking tot aan andere VTP's gekoppelde derivaten geschiedt overeenkomstig de artikelen 5 en 6 van de MCM-verordening.

Artikel 6

Verkregen rechten

Deze verordening is niet van toepassing op:

a) contracten voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten die vóór de datum van inwerkingtreding van deze verordening zijn gesloten;

b) het kopen en verkopen van aan andere VTP's gekoppelde derivaten om contracten voor aan andere VTP's gekoppelde derivaten die vóór de datum van inwerkingtreding van deze verordening zijn gesloten, te beperken of te verminderen;

c) het kopen en verkopen van aan andere VTP's gekoppelde derivaten in het kader van een procedure voor wanbetalingsbeheer door een centrale clearingtegenpartij, met inbegrip van otc-transacties die door de gereglementeerde markt voor clearingdoeleinden zijn geregistreerd.

Artikel 7

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van 1 mei 2023.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 31 maart 2023.

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN